

Таким чином, участь фізичної особи в особистих немайнових відносинах за Статутами Великого Князівства Литовського, Руського та Жомойтського залежала від взаємодії цілої низки суспільних чинників, визначальними з яких були станова належність особи, її національність і віросповідання, сімейне становище і стать.

Список використаних джерел:

1. Кодифікація цивільного законодавства на українських землях: Т. 1 / Уклад.: Ю. В. Білоусов, І. Р. Калаур, С. Д. Гринько та ін. / За ред. Р. О. Стефанчука та М. О. Стефанчука. – К.: Правова єдність, 2009. – 1168 с.
2. Стефанчук Р. О. Загальнотеоретичні проблеми поняття та системи особистих немайнових прав фізичних осіб у цивільному праві України. – Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2006. – 170 с.
3. Шевченко О. О., Самохвалов В. О. та ін. Історія держави і права України: Навчальний посібник для студентів юрид. вузів та факультетів. – К.:Вентурі,1996. – 288 с.

ІДЕЇ ФЕДЕРАЛІЗМУ В ПОГЛЯДАХ ГЕТЬМАНА ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО

Забзалюк Ольга Василівна,

здобувач кафедри теорії та історії держави і права Львівського державного університету внутрішніх справ

Багато дослідників, в більшості радянських та російських, представляють П. Скоропадського як беззастережного прихильника німецької політики. Але такий однобічний погляд зумовлений недостатнім ознайомленням з особою гетьмана, його поглядами та діяльністю.

„Павло Скоропадський був людиною двох культур – української та російської” [1, с. 14], і саме цим можна пояснити ряд його поглядів на майбутнє України. Зокрема, потребою створення федерації з Росією, що була задекларована грамотою від 14 листопада 1918 року, і потреби створення „всеросійської федерації”.

П.Скоропадський і переважна більшість оточення гетьмана бачили політичне майбутнє своєї держави в рамках російської (звичайно не радянської) федерації народів з наданням Україні найповніших прав в цьому об’єднанні [2, с. 16].

Саме тому симптоматичним підсумком розвитку Української Держави як українсько-російської державності було оголошення П. Скоропадським федераційної грамоти, у якій зазначалося: „На інших принципах, принципах федеративних, повинна бути відновлена давня могутність і сила всеросійської держави. В цій федерації Україні належить зайняти одне з перших місць” [3, с. 286].

Ухвала П.Скоропадським федеративної грамоти була зумовлена ускладненням внутрішньополітичного і міжнародного становища України, а також русофільськими, промонархічними рудиментами ментальності гетьмана. [2, с. 18].

Що розумів гетьман під „федерацією”? Зокрема, у „Спогадах” він пише: „Я не приховую, що хочу лише широко децентралізованої Росії, я хочу, щоб жила Україна і українська національність, я хочу, щоб у цьому тісному союзі окремих областей і держав Україна займала достойне місце і щоб усі ці області й держави зливалися як рівні з рівними в одному могутньому організмі, названому Великою Росією” [1, с.267].

Аналізуючи сказане, можна сказати, що „по-перше, Скоропадський вживав термін „федерація” довільно, у тогочасному популярному розумінні (він не був ні істориком, ні юристом, ні політологом); по-друге, його концепцію взаємин України з Росією не можна окреслити словом „федерація” в сучасному політологічно-юридичному тлумаченні, оскільки він посилюється на Україну як на „державу” з „окремим” „самобутнім” статусом [1, с. 26]. У „Спогадах” він зазначав: „Україна була державою з

усіма правильно функціонуючими установами, з визначеними планами дій, з фінансовим бюджетом, з певною програмою створення армії, з промисловістю, що відновлювалась, з певними міжнародними відносинами” [1, с. 254].

Слід також сказати, що П. Скоропадський, „по-перше, підтримував потребу консолідацію державної території, включно з заходами щодо приєднання Криму і навіть частини Кубані (це був чи не перший історичний прецедент українських претензій до Криму); по-друге, він визнавав конечну необхідність інтеграції населення України не за етнічним, а за територіально-державним принципом, а також наполягав на стабілізації влади і суверенності у зовнішніх взаєминах. [1, с. 26-27].

Незважаючи на досить складну міжнародну ситуацію і внутрішні проблеми П. Скоропадський під час свого правління забезпечив не тільки єдність і збереження базових українських етнічних земель, а й домогся включення нових територій до її складу, та значно посприяв покращенню її європейського статусу [4, с. 34]

Навіть в екзильній діяльності „гетьманський уряд старався приєднати до Української Держави всі окраїнні землі, які з етнографічного, історичного, й економічного погляду були зв'язані з Україною, а саме: Крим, Басарабію, Холмщину й Кубань” [5, с. 238]

Якщо порівняти поведінку Павла Скоропадського з поведінкою інших визначних політиків Центральної Ради і Директорії УНР в еміграції, то колишній гетьман займав однозначну позицію: хоч він і не визнавав публічно проголошення федерації України з Росією за помилку, проте в еміграції до кінця життя належав до української самостійницької політичної спільноти [6, с.388].

Підсумовуюче сказане, можна сказати, що, не дивлячись на політичні реалії даного часу та неоднозначність позиції гетьмана стосовно державного устрою України, П.Скоропадський пройшов шлях від прихильника автономії України в складі федеративної Росії – до ідеї самостійної України.

Список використаних джерел:

1. Павло Скоропадський. Спогади. /Під ред. Я. Пеленського. – Київ-Філадельфія, 1995. – 493с.
2. Борисенко С.А. Україно-російські відносини: квітень – грудень 1918 року //Автореф. дис... канд. іст. наук /С.А. Борисенко – Київ, 2003. – 21с.
3. Дорошенко Д. Історія України 1917 – 1923 рр. – Т. 2.: Українська Гетьманська Держава. /Д. Дорошенко – К., 2002.
4. Фігурний Ю.С. Державотворча та етнонацієтворча діяльність українського гетьмана Павла Скоропадського в українознавчому вимірі. – К., НДІУ. – 2008. – 128с.
5. Дорошенко Дм. Історія України. Видання п'яте. – Нью-Йорк: Булава, 1957. – 252с.
6. Піскун В. Політичний вибір української еміграції (20-ті роки XX століття): Монографія. – К.: „МП Леся”, 2006. – 672с.: іл.